Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

4. října 2012 *

„Zemědělství — Odvětví cukru — Společná organizace trhů — Žádost o restrukturalizační podporu — Závazek pěstitele přestat dodávat určité množství cukrové řepy podléhající kvótě — Pojem — Jednostranné prohlášení pěstitele — Odmítnutí poskytnout podporu — Nezbytnost ukončení stávající smlouvy o dodávkách“

Ve věci C-390/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Nejvyššího správního soudu (Česká republika) ze dne 8. července 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 22. července 2011, v řízení

CS AGRO Ronov s. r. o.

proti

Ministerstvu zemědělství,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu, A. Prechal, L. Bay Larsen (zpravodaj), C. Toader a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,

vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc-Sławiczek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. června 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za CS AGRO Ronov s. r. o. E. Auersvaldovou, advokátkou,

— za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,

— za Evropskou komisi Z. Malůškovou a P. Rossim, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: čeština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 4a nařízení Rady (ES) č. 320/2006 ze dne 20. února 2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky (Úř. věst. L 58, s. 42), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1261/2007 ze dne 9. října 2007 (Úř. věst. L 283, s. 8, dále jen „nařízení č. 320/2006“).

2 Tato žádost byla podána ve sporu, v němž proti sobě stojí společnost CS AGRO Ronov s. r. o. (dále jen „CS AGRO“) a Ministerstvo zemědělství, a který se týká restrukturalizační podpory pro pěstitele cukrové řepy.

Právní rámec

Nařízení č. 1261/2007

3 Body 1 a 7 až 10 odůvodnění nařízení č. 1261/2007 zní následovně:

„(1) Nařízení Rady (ES) č. 320/2006 […] bylo přijato s cílem umožnit nejméně konkurenceschopným výrobcům cukru, aby se vzdali své výroby v rámci kvót. Vzdání se kvót podle uvedeného nařízení však nedosáhlo úrovně, která se původně očekávala.

[…]

(7) Zdá se, že by režim restrukturalizace přinášel lepší výsledky, kdyby byli pěstitelé schopni vzdát se z vlastní iniciativy své produkce cukrové řepy nebo cukrové třtiny určené ke zpracování na cukr podléhající kvótám. Za tím účelem by měli mít pěstitelé v hospodářském roce 2008/09 možnost požádat přímo o podporu podle čl. 3 odst. 6 nařízení (ES) č. 320/2006 za předpokladu, že přestanou dodávat cukrovou řepu nebo cukrovou třtinu do podniků, s nimiž je vázaly smlouvy o dodávkách v předchozím hospodářském roce. V důsledku toho by měly členské státy těmto cukrovarnickým podnikům snížit kvóty. […]

(8) Aby nebyla žádostmi pěstitelů o podporu ohrožena hospodářská životaschopnost daných cukrovarnických podniků, mělo by být snížení kvóty omezeno na 10 % kvóty přidělené jednotlivým podnikům, což odpovídá procentnímu podílu na kvótě, který může členský stát přerozdělit v každém hospodářském roce v souladu s čl. 11 odst. 1 nařízení (ES) č. 318/2006.

(9) Pokud je kvóta cukrovarnickému podniku snížena v důsledku žádostí pěstitelů o podporu, měla by být tomuto podniku poskytnuta restrukturalizační podpora podle čl. 3 odst. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 320/2006. […]

(10) Cukrovarnický podnik dotčený žádostmi pěstitelů o podporu by měl mít do 31. ledna předcházejícího danému hospodářskému roku právo podat žádost o restrukturalizační podporu podle článků 3 a 4 nařízení (ES) č. 320/2006 za předpokladu, že se vzdá kvóty odpovídající alespoň stejné úrovni snížení kvóty, k němuž by došlo v důsledku žádostí o podporu podaných pěstiteli. V uvedeném případě by žádost cukrovarnického podniku o podporu měla nahradit žádosti pěstitelů.“

Nařízení č. 320/2006

4 Článek 3 nařízení č. 320/2006, nadepsaný „Restrukturalizační podpora“, v odstavci 1 mimo jiné stanoví, že každý podnik vyrábějící cukr, jemuž byla přidělena kvóta k 1. červenci 2006, má za určitých podmínek nárok na restrukturalizační podporu na tunu kvóty, které se vzdal.

5 Článek 4 nařízení č. 320/2006, nadepsaný „Žádost o restrukturalizační podporu“, v odstavci 1 stanoví, že se žádosti o restrukturalizační podporu podávají příslušnému členskému státu do 31. ledna předcházejícího hospodářskému roku, během kterého se má kvóty vzdát.

6 Článek 4a nařízení č. 320/2006, nadepsaný „Žádost o restrukturalizační podporu podaná pěstiteli“, stanoví:

„1. Pokud jde o hospodářský rok 2008/09, mohou pěstitelé cukrové řepy nebo cukrové třtiny, která má být zpracována na cukr podléhající kvótám, podat danému členskému státu přímou žádost o podporu podle čl. 3 odst. 6 a čl. 3 odst. 7 provázenou závazkem, že přestanou dodávat určité množství cukrové řepy nebo cukrové třtiny podléhající kvótě podniku, s nímž uzavřeli smlouvu o dodání v předcházejícím hospodářském roce.

[…]

2. Žádosti uvedené v odstavci 1 se podávají do 30. listopadu 2007. Žádosti se mohou podávat od 30. října 2007.

3. Dotyčný členský stát sestaví seznam žádostí uvedených v odstavci 1 v chronologickém pořadí podle jejich podání a celkovou výši kvóty, která je dotčena obdrženými žádostmi, sdělí Komisi a dotyčným podnikům do deseti pracovních dnů po skončení lhůty pro podání žádostí podle odstavce 2.

4. Dotyčný členský stát do 15. března 2008 vyhoví v chronologickém pořadí podle odstavce 3 […] žádostem pěstitelů odpovídajícím nejvýše 10 % kvóty na cukr přidělené jednotlivým podnikům a sníží dotyčným podnikům poměrně kvótu na cukr podle čl. 11 odst. 4 nařízení (ES) č. 318/2006. […]

V případě, že je dosaženo některého z 10% limitů uvedených v prvním pododstavci, zamítne dotyčný členský stát žádosti, které stanovený limit překračují, a to podle chronologického pořadí podání žádostí.

[…]

5. Po přijetí žádostí [Po vyhovění žádostem] členským státem v souladu s odstavcem 4 činí výše poskytnuté restrukturalizační podpory:

a) pro pěstitele a smluvní poskytovatele: […]

b) pro podniky: […]

6. Odstavce 4 a 5 tohoto článku se nepoužijí, pokud se od hospodářského roku 2008/09 vyhoví žádosti podniku podle článku 4, v níž se vzdá objemu kvóty, který je vyšší než kvóta, která je dotčena žádostmi pěstitelů. Totéž platí i v případě, kdy se od hospodářského roku 2008/09 vyhoví žádosti, v níž se podnik vzdá více než 10 % své kvóty.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

7 Společnost CS AGRO, která je pěstitelem cukrové řepy, uzavřela dne 14. února 2007 s podnikem zpracovávajícím cukrovou řepu, společností Cukrovary TTD a. s., dlouhodobou kupní smlouvu o dodávkách cukrové řepy na výrobu cukru podléhajícího kvótám v letech 2007–2013. Podle této smlouvy měla společnost CS AGRO každoročně uzavřít kupní smlouvu na dodávku této řepy.

8 Tuto kupní smlouvu společnost CS AGRO uzavřela na hospodářský rok 2007/2008, ale na hospodářský rok 2008/2009 ji neuzavřela. Tento svůj záměr oznámila společnosti Cukrovary TTD a. s. v dopise ze dne 24. října 2007.

9 Dne 30. října 2007 podala společnost CS AGRO Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (dále jen „SZIF“) žádost o restrukturalizační podporu pro hospodářský rok 2008/2009.

10 Dne 26. listopadu 2007 vyzval SZIF společnost CS AGRO, aby ve lhůtě sedmi dnů doložila ke své žádosti písemný doklad prokazující změnu nebo ukončení její dlouhodobé kupní smlouvy ve vztahu k množství cukrové řepy, pro které se zavazuje vzdát dodávek. Společnost CS AGRO této výzvě nevyhověla.

11 Ve formuláři žádosti o restrukturalizační podporu vyjádřila společnost CS AGRO svůj záměr neuzavřít roční kupní smlouvu na dodávku cukrové řepy na hospodářský rok 2008/2009. SZIF tedy žádost společnosti CS AGRO zamítl rozhodnutím ze dne 22. ledna 2008 z důvodu, že neprokázala splnění základních podmínek pro poskytnutí restrukturalizační podpory podle čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006.

12 Společnost CS AGRO podala proti rozhodnutí SZIF odvolání k Ministerstvu zemědělství, které ho zamítlo. Proti tomuto rozhodnutí podala uvedená společnost žalobu k Městskému soudu v Praze, která byla rovněž zamítnuta. Společnost CS AGRO následně proti rozsudku Městského soudu v Praze podala kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

13 Za těchto podmínek se Nejvyšší správní soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má být článek 4a odst. 1 nařízení [č. 320/2006] vykládán tak, že závazkem pěstitele přestat dodávat určité množství cukrové řepy podléhající kvótě podniku, s nímž uzavřel smlouvu o dodání v předcházejícím hospodářském roce, se rozumí jednostranné prohlášení pěstitele, že cukrovou řepu v hospodářském roce 2008/2009 nebude dodávat, nebo se tímto závazkem rozumí písemné ukončení smluvního vztahu pěstitele s cukrovarnickým podnikem o dodávkách cukrové řepy na uvedený hospodářský rok?

2) Může být následkem skutečnosti, že smluvní strana využije postupu zakotveného přímo závazným právním předpisem EU, nevymahatelnost závazku této smluvní strany založeného platnou smlouvou mezi subjekty soukromého práva, za předpokladu, že jsou druhé smluvní straně následkem této skutečnosti poskytnuty prostředky z veřejného rozpočtu?“

K předběžným otázkám

K první otázce

14 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má být čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 vykládán v tom smyslu, že závazek přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 může mít formu jednostranného prohlášení pěstitele, nebo zda smí pěstitel na sebe takový závazek vzít, pouze pokud již skutečně ukončil smluvní vztah s cukrovarnickým podnikem.

15 Jak vyplývá z bodu 1 odůvodnění nařízení č. 1261/2007, bylo nařízení č. 320/2006 přijato s cílem umožnit nejméně konkurenceschopným výrobcům cukru, aby se vzdali své výroby v rámci kvót. Vzdání se kvót podle posledně uvedeného nařízení však nedosáhlo úrovně, která se původně očekávala.

16 Cílem nařízení č. 1261/2007 je v souladu s bodem 7 jeho odůvodnění zlepšit výsledky režimu restrukturalizace tím, že se pěstitelům umožní vzdát se z vlastní iniciativy v hospodářském roce 2008/2009 jejich produkce cukrové řepy nebo cukrové třtiny určené ke zpracování na cukr podléhající kvótám.

17 Za tím účelem mohou pěstitelé podle čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 podat přímou žádost o restrukturalizační podporu provázenou závazkem, že přestanou dodávat určité množství cukrové řepy nebo cukrové třtiny podléhající kvótě podniku, s nímž uzavřeli smlouvu o dodání v předcházejícím hospodářském roce.

18 Jak stanoví čl. 4a odst. 4 nařízení č. 320/2006, na základě žádostí o podporu podaných přímo pěstiteli sníží členský stát kvótu cukrovarnickým podnikům v maximálním rozsahu 10 % kvóty přidělené jednotlivým podnikům.

19 V tomto ohledu je třeba poukázat na skutečnost, že ani článek 4a nařízení č. 320/2006, ani žádné jiné ustanovení unijního práva nestanoví, že by takovým žádostem muselo předcházet ukončení smluv o dodávkách uzavřených mezi pěstiteli a cukrovarnickými podniky.

20 Uskutečňování cíle, kterým je snížení produkčních kvót cukru připomenuté v bodě 18 tohoto rozsudku, by přitom mohlo být ohroženo, kdyby takové snížení kvót mohlo být podmiňováno součinností cukrovarnických podniků, která by spočívala mimo jiné v předchozím ukončení smlouvy o dodávkách mezi pěstitelem a podnikem na základě jejich vzájemného souhlasu.

21 Dále je třeba připomenout, že v rámci žádostí o podporu podávaných přímo pěstiteli v souladu s čl. 4a odst. 4 nařízení č. 320/2006 vzniká dotyčnému členskému státu při dosažení horního limitu 10 % kvóty cukru přidělené jednotlivým podnikům povinnost zamítnout žádosti, které stanovený limit překračují, a to podle chronologického pořadí podání žádostí.

22 Kdyby tedy pěstitel musel svou smlouvu o dodávkách ukončit, aby mohl uplatnit nárok na restrukturalizační podporu, a jeho žádosti by následně nebylo vyhověno, neměl by možnost dodávat cukrovou řepu nebo cukrovou třtinu na základě smlouvy ani možnost získat tuto podporu.

23 Takové riziko by mohlo pěstitele odradit od závazku nedodávat cukrovarnickým podnikům cukrovou řepu nebo cukrovou třtinu a stálo by v protikladu k cíli spočívajícímu ve snížení produkčních kvót cukru z iniciativy uvedených pěstitelů.

24 Totéž by nastalo, kdyby cukrovarnický podnik podal vlastní žádost o podporu podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 320/2006 a kdyby s ohledem na čl. 4a odst. 6 nařízení č. 320/2006 nebylo žádosti pěstitele vyhověno.

25 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že závazek přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 může mít formu jednostranného prohlášení pěstitele.

Ke druhé otázce

26 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda má být čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 vykládán v tom smyslu, že jednostranný závazek pěstitele přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 má na základě tohoto ustanovení za následek nevymahatelnost jeho smluvních závazků vůči cukrovarnickému podniku.

27 Jak vyplývá z odpovědi na první otázku, čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 nevyvolává jako takový žádné právní důsledky pro smluvní závazky stran.

28 Na druhou otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006 musí být vykládán v tom smyslu, že jednostranný závazek pěstitele přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 nemá jako takový za následek nevymahatelnost jeho smluvních závazků vůči cukrovarnickému podniku.

K nákladům řízení

29 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 4a odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 320/2006 ze dne 20. února 2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1261/2007 ze dne 9. října 2007, musí být vykládán v tom smyslu, že závazek přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 může mít formu jednostranného prohlášení pěstitele.**

2) **Článek 4a odst. 1 nařízení č. 320/2006, ve znění nařízení č. 1261/2007, musí být vykládán v tom smyslu, že jednostranný závazek pěstitele přestat dodávat určité množství cukrové řepy v hospodářském roce 2008/2009 nemá jako takový za následek nevymahatelnost jeho smluvních závazků vůči cukrovarnickému podniku.**

Podpisy.